Hodnocení diplomové práce Anny Šmejcové

Hledíme s jistou podezřívavostí na „osobní styl“. Možná na „styl“ vůbec. Je za tím nejspíš naše předpojatá představa, že styl vzniká vymyšlením nějaké schválnosti, kterou pak tvůrce bezduše aplikuje na každičký tah. (Ovšem třeba pro karikaturisty je nalezení charakteristické stylizace přirozeně zcela zásadním momentem.)

V kontrastu k takovému poněkud malichernému typu vyprofilování si v ateliéru Grafika 2 pěstujeme představu osobitosti jako „způsobu, který za nás nikdo neudělá“. Rovněž i z toho může posléze vzejít náš „vlastní styl“ – nebude to však primárně výsledek sebe-dizajnování, sebe-stylizace – nýbrž spíš projev speciální nutnosti, která může být částečně pociťovaná i jako nadosobní.

Toto bylo jádro naší učitelské strategie pro tříleté magisterské studium Anny Šmejcové v ateliéru Grafika 2. Osvobodit se od stylu ve smyslu pouhého přijetí image. Místo toho sloužit nakresleným tvarům (v Annině případě většinou tvorům), poslouchat, o co si vzájemně říkají. „Nevymýšlet si“ přitom. Být podezřívavá, kdykoli to začne dopadat jako „miloučká“ kresbička. Roztomilost je přesně onen rozdílový moment. Naopak příznivým indikátorem bude, když vzniká kresba takříkajíc „strašná“ nebo „nemožná“.

Jsou zde velcí předchůdci: Grandville, Ensor, Kubín, Musatov, Pivovarov…

Velmi se hodila Annina schopnost vstupovat do zvířecí duše. Zná zkratku přímo do středu samozřejmosti dotyčného tvora, a tak nekreslí metafory ani ilustrace, ale animisticky rovnou tryskání životní síly. Kmitočty šrafur zaznamenává jehlou přímo do matric (často průhledných, plastových), tiskne je všemožnými způsoby, včetně těch nemožných.

Anna píše, že se plastové matrice bohužel rychle opotřebovávají, často hned při prvním tisku. To je fakt, zajisté protivný, asi i demotivující – ale možná to znamená, že se vrypy mají systematicky refreshovat, s pokračujícími otisky se mají neustále nanovo přerývat. Sice by jim tak ubývalo na šťastné nahodilosti, ale vyčenžuje se to za zažranost, a to není špatný deal.

Anna je uprostřed vývoje k něčemu; jistě by se hodilo mít ještě jeden rok času, aby se některé kreslířské / technické / obsahové / názorové potenciality dokonale vylouply. A ještě podstatněji: aby se jiné věci odvrhly, tedy cokoli, co tam stále ještě přežívá z „pouhé slušnosti“. Ani se nebát, že by naladění na profesionalitu mělo nějak ochudit vyryté obrazy na jejich přirozenosti či bezprostřednosti.

Tradičně klademe rovnocenný důraz na periferní a centrální části kresby. Důsledná péče o pozadí, o jeho přesnou svědivou vibraci, tlak, hloubku, blízkost a proporci je něco, co Anna zatím jen nakousla. Přitom jí, svobodné duši, v tom nejspíš nebrání nic jiného, než opomenutý zbytek konvence.

Myslím, že studium na AVU Anně výrazně zproblematizovalo „spontánní“ nebo dokonce „upřímné“ tvoření. A věřím, že to nepovede k cynizmu, ani k beznaději, ale ke skutečné spontánnosti a upřímnosti.

„Co to kurva je?“ je bezpochyby solidní, nosná otázka. Znamená nejdříve nepoznání: že věci nám připadají (kardinálně) jinačí, než jak je normálně známe. Zcizené, odcizené. Musíme tedy

aktivně zapracovat na tom, aby se znovu staly naše. Pokud by platilo, že hloubka poznání se měří hloubkou předchozího nepoznání, tak se v tom můžeme krásně rochnit. Jako ten vepř na Anině obraze, který dělá dojem, že výhledově sežere své pěstouny.

Hodnotíme stupněm „výborně“.

2. června 2022

Prof. Vladimír Kokolia, vedoucí diplomové práce